

Traducerea dialogurilor

Lecția 1

E o idee strălucită

În studioul postului de radio Deutsche Welle se află crainicii, crainicele și regizorul, citind scrisori de la ascultători, pe care Deutsche Welle le-a primit ca reacție la primele trei serii ale acestui curs radiofonic.

Andreas: Există deja reacții la cursul de limba germană?
Regizorul: Da, am primit multe scrisori de la ascultători.
Dr. Thürmann: Și ce scrie în scrisori?
Regizorul: Nu pot să vi le citesc pe toate. Durează mult prea mult.
Hanna: Nu toate, dar câteva. Vă rog!
Doamna Berger: Da, și pe mine mă interesează.
Regizorul: *(oftează concesiv)* Bine.
Crainicul: Dar, vă rog, scurt!
Regizorul: Am aici o scrisoare de la domnul Card din America. Un moment. *(Răsfoiește prin scrisori, citește)* "Mie îmi plac aventurile lui Andreas ca recepționist la Hotel Europa."
Andreas: Și mie.

Pe Ex o interesează numai ce s-a scris despre ea.

Regizorul: *(răsfoind)* Iată, aici e o scrisoare de la Angela din Columbia, care scrie: "Sînt fericită, pentru că am studiat gramatica. Acum înțeleg acuzativul, care a fost întodeauna..." *(E întrerupt de Ex.)*
Ex: Gramatică, gramatică, acuzativ... E plicticos! Ascultătorii nu scriu nimic despre mine?! Cum mă găsesc ascultătorii pe mine, asta vreau să știu!
Regizorul: Nici o problemă, Ex. Uite o scrisoare din Anglia, în care scrie ceva despre tine. *(citește)* "The introduction of Ex is a brilliant idea."
Ex: *(furioasă)* Nu înțeleg! Ce înseamnă asta în germană?
Regizorul: Tu ești o idee strălucită.
Ex: Idee? Cum să fiu o idee? Eu sînt eu!

Deoarece unii ascultători au scris că nu prea înțeleg ce spune Ex, echipa reflectează cum ar putea fi schimbată vocea ei.

Regizorul: Aici mai e ceva foarte important: Unii ascultători scriu că n-o prea înțeleg pe Ex.
Andreas: Putem să-i dăm o altă voce.

Regizorul: Să încercăm. Ex, spune ceva!
 Ex: La cuvântul magic trebuia să ies din carte și ...
 Regizorul: Okay! Stop! Încă o dată, te rog!
 Ex: La cuvântul magic trebuia să ies din carte și ...
 Dr. Thürrmann: Nu se poate ca vocea ei să rămână absolut normală?
 Regizorul: Nu. Ex e o persoană deosebită, un spiriduș feminin. De aceea are nevoie și de o voce deosebită.
 Ex: Așa cred și eu.
 Regizorul: Dar asta e o problemă tehnică. O rezolvăm mai târziu.

Lecția 2

Ce doriți să faceți?

Doamna Berger i-a invitat pe Andreas și pe Hanna la o discuție, la hotelul Europa, pentru că a luat o hotărâre importantă.

Andreas: Ia spune, știi cumva de ce vrea doamna Berger să vorbească cu noi?
 Hanna: Nu, n-am idee. Dar știu de ce vreau să vorbesc eu cu ea.
 Andreas: Și eu!
 Doamna Berger: *(intrînd)* Bine că ați venit toți.
 Ex: Cum toți? Pe mine nu m-a întrebat dacă vin.
 Doamna Berger: Ex, am auzit ce-ai spus. Scuză-mă. Firește că și tu ești binevenită. Deci: Am luat o hotărâre importantă.
 Andreas: *(încet)* Acum devine interesant. *(tare)* Și eu, doamnă Berger.
 Hanna: Trebuie neapărat să vă spun ceva.
 Doamna Berger: Imediat, Hanna. Imediat.
 Hanna: Dar e foarte important. *(izbucnind)* Mă căsătoresc și de aceea n-am să mai lucrez aici.
 Doamna Berger: Da, asta e într-adevăr o surpriză.
 Andreas: Nici eu nu mai pot lucra aici. Am terminat facultatea și am primit deja o comandă formidabilă.
 Hanna: Ce fel de comandă?
 Andreas: Să scriu reportaje despre landurile federale estice.
 Doamna Berger: Interesant. Chiar acolo vreau să merg și eu.
 Andreas: Poftim?
 Hanna: Ce?

Doamna Berger vrea să plece de la Aachen și să deschidă un nou hotel, undeva în landurile federale estice. Nu știe însă deocamdată unde.

Andreas: Doamnă Berger, acum sînteți, în fine, dumneavoastră la rînd. Mă interesează ce doriți să faceți.
 Doamna Berger: Foarte simplu. Sînt de multă vreme în Aachen, cunosc orașul și oamenii. Acum aș dori să deschid un nou hotel.

- Hanna: Unde?
- Doamna Berger: Undeva în landurile federale estice, poate la Rügen sau la Leipzig sau ...
- Andreas: La Leipzig? În orașul natal al doctorului Thürmann?
- Doamna Berger: Nu știu încă dacă doresc să mă stabilesc iarăși într-un oraș. Mai am nevoie, pur și simplu, de timp. Vreau să caut liniște.
- Andreas: La acest proiect, aveți un tovarăș de călătorie. Dumneavoastră călătoriți și căutați un nou hotel, eu călătoresc și scriu reportaje.
- Ex: Și eu? Mă iei și pe mine?
- Andreas: Sowieso (*Oricum!*)

Lección 3

Brandenburg: apă, nisip și cartofi

Andreas a scris un reportaj despre landul federal Brandenburg.

- Andreas: Cunoașteți probabil Poarta Brandenburg din mijlocul Berlinului. Iar Berlinul se află în mijlocul landului Brandenburg. Am dori să vă prezentăm astăzi acest land. Călătoriți cu noi prin Brandenburg!

Landul federal Brandenburg va profita de faptul că Berlinul se află în mijlocul lui.

- Andreas: Este clar că Brandenburgul profită de Berlin, capitala Germaniei. Berlinul va fi din nou important din punct de vedere politic și economic, nu numai pentru Germania ci și pentru Europa.

În secolul al 18-lea, regele Frederic cel Mare (1712–1786) a construit la Potsdam un castel și s-a înconjurat acolo de artiști și filozofi.

- Andreas: Sîntem acum în Potsdam, capitala Brandenburgului. Există aici un castel minunat. Se cheamă *Sanssouci*, ceea ce înseamnă, în franceză, “fără griji”. Castelul e din secolul al 18-lea, de pe vremea regelui Frederic cel Mare. Regele iubea artele: filozofia, literatura franceză, muzica. Scria aproape numai în franceză, l-a invitat pe Voltaire la castelul său, cînta la flaut și compunea el însuși... Pe scurt, o viață de vis. Două sute de ani mai tîrziu a existat o altă lume de vis: cinematograful. În apropiere de Potsdam, la Babelsberg, erau mari studiouri cinematografice. Aici s-au produs multe filme celebre ...

Brandenburg avea un pronunțat caracter agricol. Pe vremea Republicii Democratice Germane, pământul era lucrat de țărani în comun. După schimbare, adică după unirea Republicii Federale Germania cu RDG, în 1990, pământul, etatizat în 1947, a fost restituit țăranilor.

Un țăran: Mere, mere minunate din Havelland. Nu doriți câteva mere?
Andreas: Ba da, cu plăcere. (*Mușcă dintr-un măr.*) Într-adevăr sînt bune. E frumos aici. De-a dreptul idilic.
Țăranul: Dar situația nu e deloc idilică.
Andreas: De ce?
Țăranul: Mulți oameni din Brandenburg au trăit întotdeauna din agricultură. Pe vremea RDG-ului, ne purta de grijă statul. E adevărat că terenurile agricole aparțineau statului, dar noi, țăranii, puteam trăi din munca noastră. Din 1990, pământul e din nou în proprietate privată, iar concurența e dură.

Regele Frederic cel Mare a inițiat cultivarea cartofilor, pe atunci necunoscuți în Europa.

Andreas: Am ajuns la râul Oder. Aici, în urmă cu peste 250 de ani, s-au împlinit următoarele: Regele Frederic cel Mare a poruncit atunci țăranilor să cultive cartofi. A trebuit să poruncească pentru că, pe atunci, nimeni nu cunoștea cartoful. Dar mai întîi a trebuit să se asaneze terenurile mlăștinoase, ceea ce a durat șase ani.

În estul landului Brandenburg a fost construit în anii 50 un oraș industrial, un oraș model pentru RDG.

Andreas: Am părăsit regiunea din nordul Brandenburgului, țăranii, apa și cartofii și am ajuns în est. Ca aproape pretutindeni în Brandenburg, terenul e foarte nisipos. *Eisenbüttenstadt* este un oraș industrial clădit pe nisip ...
Urma ca Brandenburgul să nu mai trăiască numai din agricultură, ci să primească și industrie. Și astfel, în anii 50 a fost construit un nou oraș: fabrici de oțel și locuințe. 12.000 de oameni lucrau aici, iar pînă în 1990 au trăit aici 50.000. Astăzi, această industrie nu mai are practic șanse de viitor, iar mulți oameni nu mai au de lucru.

Lecția 4

Domnul von Ribbeck auf Ribbeck

Andreas povestește conținutul unei poezii a scriitorului brandenburghez Theodor Fontane. În ea este vorba de un moșier din partea locului, care a trăit în secolul al 19-lea și care obișnuia să dăruiască toamna copiilor din sat pere din grădina sa.

- Ex: Și oamenii din Brandenburg? Cum sînt ei?
 Andreas: Ai auzit că în Brandenburg au fost întotdeauna mulți țărani. Ei își iubeau țara – și oamenii. Despre un om dintre aceștia există o poveste celebră.
- Ex: O poveste cu spiriduși?
 Andreas: Nu, Ex. Este povestea unui om care iubea mult copiii săraci. În fiecare an, toamna, le dăruia pere din părul său. Dacă vedea o fată, spunea: *“Lütt Dirn, kumm man röwer, ick hebb 'ne Birn.”* (“Fetișo, vino-ncoace, am o pară pentru tine.”) Dacă vedea un băiat, îl întreba: *“Junge, wiste 'ne Beer?”* (“Băiete, vrei o pară?”) Așa făcea, an de an. Într-o zi, bătrînul simți că va muri curînd. Se gîndi la copii: Cine să le mai dăruiască pere cînd el va fi mort?
- Ex: De ce? Nu avea copii?
 Andreas: Ba da, Ex. Avea un fiu, dar acesta era foarte zgîrcit. Atunci, bătrînului îi veni o idee...

Bătrînul a cerut să i se pună o pară în mormînt și, după cîțiva ani, deasupra mormîntului său a crescut un păr.

- Andreas: Puțin înainte de moarte, bătrînul spuse: “Cînd mor, să-mi puneți o pară în mormînt.” Zis și făcut. Bătrînul muri și copiii fură foarte triști. Nimeni nu le mai dăruia pere. Pe neașteptate, după trei ani, văzură o crenguță deasupra mormîntului. Iar după mulți, mulți ani, deasupra mormîntului crescuseră un păr mare, minunat.
- Cînd trecea un băiat, părul șoptea: *“Junge, wiste 'ne Beer?”* (“Băiete, vrei o pară?”) Dacă trecea o fată, pomul șoptea: *“Lütt Dirn, kumm man röwer, ick gew di 'ne Birn.”* (“Fetișo, vino-ncoace, am o pară pentru tine.”)
- Ex: E adevărat?
 Andreas: E o poezie, Ex, și o poveste adevărată.

Poezia a fost scrisă de Fontane în 1889.

Lecția 5

Poezia a fost interzisă

Andreas și Ex sînt la Ribbeck, localitatea în care a trăit familia von Ribbeck. Vor să vadă părul descris în poezia lui Fontane (vezi lecția a patra). Acolo întîlnesc un om din sat, care le povestește istoria părului.

- Săteanul: Aici, lîngă biserică, era vechiul păr.
 Andreas: Era? Și unde e acum?
 Săteanul: Acela nu mai există. A fost distrus de o furtună în urmă cu peste 80 de ani. Fiul bătrînului Ribbeck a dat poruncă să se pună în jurul trunchiului un inel de fier și a așezat pomul în castelul său. Era acolo și era folosit ca o uriașă scrumieră. O puteți vedea și astăzi la restaurantul *Zum Birnbaum*.

Andreas: (arătînd spre un pom) Și ce fel de pom e ăsta?
Săteanul: Pe ăsta l-am sădit noi, noaptea, pe ascuns.
Ex: Ca spiridușii?
Săteanul: Poftim? Spiridușii? Nu. Noi, cîțiva oameni din sat.
Andreas: Dar de ce pe ascuns?

Omul le povestește că, pe vremea Republicii Democrate Germane (1949–1990), poezia lui Fontane a fost interzisă. Construirea socialismului nu trebuia tulburată de amintirea moșierilor.

Săteanul: Ei, asta-i! În socialism nu mai era nevoie de moșieri. Știți doar lozinca: "Pămîntul moșierilor în mîinile țaranilor"! Pămîntul a fost expropriat și dat țaranilor. Nimic nu trebuia să mai amintească de vechile timpuri. Nimic nu trebuia să mai amintească de bătrînul Ribbeck: nici un pom, nici o poezie. Cel de-al doilea pom a fost tăiat pur și simplu de soldați ruși. Iar poezia lui Fontane a fost interzisă. Timp de 20 de ani n-a mai fost aici nici un pom.
Dar pe urmă am plantat noi unul, exact aici, la locul corect, lîngă biserică.
Andreas: Cum așa? Există și un loc greșit?
Săteanul: Sigur că da! În 1990, după schimbare, au venit pe neașteptate niște politicieni din vest, au plantat un păr în amintirea bătrînului Ribbeck ... însă într-un loc greșit.
Ex: Atunci există acum doi pomi?

Lecția 6

După schimbare

Andreas a luat cîteva interviuri unor oameni din landul federal Brandenburg. I-a întregat ce a însemnat pentru ei "schimbarea", cuvînt care desemnează momentul reunificării celor două state germane, în 1990. Primul interviu e cu un adolescent, ucenic de zidar.

Andreas: Ce-a însemnat schimbarea pentru tine?
Karl: Nu pot spune încă exact. Mulți dintre prietenii mei au plecat în vest. Și, deși unii s-au înapoiat, aici e puțin cam gol. Eu însumi rămîn deocamdată aici. Vreau să-mi termin ucenicia de zidar. Peste un an sînt gata și pe urmă mai vedem.

Al doilea interviu i-l dă un tînăr care apreciază foarte mult noua libertate de a călători.

Frank: A fost pur și simplu grozav! În fine pot călători oriunde. Pe mine m-au interesat întotdeauna alte țări. Am fost deja în Italia și în Spania. Deși am puțini bani, vreau neapărat să plec în Grecia.

În al treilea interviu, Andreas stă de vorbă cu o tânără care a renunțat să mai învețe meseria de croitoreasă.

Marion: Când a venit schimbarea, eram ucenică de croitoreasă. Asta era, în RDG, o meserie de viitor. Dar pe urmă au venit haine de gata din vest și din Hongkong și din alte părți, confecții ieftine. Cum puteam să concurez cu ele? M-am întors la școală, iar acum îmi dau bacul.

Al patrulea interviu i-l acordă un inginer de vreo 45 de ani, care, după schimbare, a devenit întreprinzător particular.

Un bărbat: Cu schimbarea a venit și schimbarea mea! Sînt, de fapt, inginer, dar am devenit șomer și atunci am deschis acest centru de copii xerox, acest copy-shop. Se simțea lipsa de așa ceva pe piață, la noi. Trebuie să învățăm acum economia de piață. Nu e ușor deloc. Dar, deși lucrez zilnic 12–14 ore, sînt mulțumit. Fac asta și pentru copiii mei.

Ultimul interviu e cu o femeie de aproape 50 de ani, care suferă din pricină că este șomeră.

O femeie: Mă întrebați ce-a însemnat pentru mine schimbarea? Are părți bune și rele. Pentru tineret e cu siguranță bună. Tinerii au mai multe șanse și, în fine, își pot spune liber părerea. Dar pentru noi, în special pentru noi femeile, schimbarea n-a fost bună. Deși am lucrat toate, multe femei de vîrsta mea nu mai găsesc un nou loc de muncă.

Lecția 7

O societate multiculturală

Doamna Berger și Andreas vizitează cartierul olandez din Potsdam, construit în secolul al 18-lea.

Doamna Berger: Nu sînt minunate aceste case simple și vechi?

Andreas: Doriți poate să deschideți un hotel aici?

Doamna Berger: Cu mare plăcere! E un loc ideal să deschizi un hotel. Castelul *Sanssouci* e foarte aproape, aici sînt întotdeauna mulți turiști.

Ex: Și toți ar urma să înnopteze la dumneavoastră.
Doamna Berger: Exact. Numai că, după ce casele vor fi restaurate, vor fi cu siguranță foarte scumpe. E un vis frumos o astfel de casă veche în cartierul olandez din Potsdam, dar numai un vis ...
Andreas: *(citînd)* În statul meu, fiecare poate fi fericit în felul lui.
Doamna Berger: *(rîzînd)* Da, da, asta a spus-o *bătrînul Fritz*, pentru a-și arăta toleranța. Numai că sînt peste 250 de ani de atunci. Astăzi nu mai e atît de simplu cu toleranța ...
Ex: De ce, de fapt?

Cei trei discută despre imigranții din secolulul 18-lea, care au fost foarte bine primiți și a căror cultură a fost respectată.

Andreas: De ce n-ar mai fi astăzi posibil ca fiecare să fie fericit în felul lui?
Doamna Berger: Dar știți și dumneavoastră de ce. În războiul de 30 de ani au murit mulți oameni. După război, imigranții au fost bineveniți, ca să populeze țara.
Andreas: Da, sigur, știu. Iar oamenii au fost tratați bine, cultura lor era respectată, lumea era tolerantă. Era, de fapt, o societate multiculturală.
Doamna Berger: Așa e. Mulți imigranți au venit să trăiască aici: olandezi, italieni, evrei, hughenoți ... Numai hughenoți au venit 20.000!
Ex: Hughenoți?
Andreas: Francezi, Ex. *Bătrînul Fritz* vorbea mai bine franțuzește decît nemțește ...
Ex: *(insistînd)* Cine sînt hughenoții?
Andreas: Sînt protestanți, a căror religie era interzisă pe atunci în Franța.
Ex: Ah, așa? Asta nu mă interesează. Mie mi-e foame.
Andreas: Îți cumpăr o chiftea.
Ex: Nu, un cîrnat cu curry.

Lecția 8

Studiourile UFA din Babelsberg

Andreas relatează despre întemeierea studiourilor UFA din Babelsberg.

Andreas: Da, muzica era foarte importantă în filme pe atunci, în filmele celebrelor studiouri cinematografice din Babelsberg. Compania cinematografică UFA a fost întemeiată în 1917. Guvernul de atunci al *Reichului* german a investit mulți bani în studiouri și știa exact de ce o face: Voia să abată gîndurile oamenilor de la șomaj și război.

De aceea, erau turnate filme distractive cu multă muzică. Unele cîntece din aceste filme sînt cunoscute și astăzi, de exemplu cîntecul “V-ați sărutat vreodată pe întuneric?” din 1934. Ascultați-l încă o dată.

Dar se voia pe atunci mai mult. Trebuiau făcute și filme bune pentru ca, în străinătate, cultura germană să fie mai bine cunoscută. Acest lucru i-a reușit, de pildă, lui Fritz Lang în 1927, cu filmul *Metropolis*.

După filmul mut a apărut filmul sonor.

Andreas: *Metropolis* era încă un film mut. Ca să nu fie prea mare liniștea, în cinematografe se cînta muzică, ca acompaniament la filme. Un muzician de pe vremea aceea povestea: “Am făcut muzică și la Babelsberg. Eram pe atunci acolo, în studiouri, și cîntam, pentru a-i stimula pe actori.”
La numai trei ani după aceea, în 1930, n-a mai fost nevoie. Se născuse filmul sonor. L-au folosit și naștii. Ei controlau filmele și utilizau sunetul pentru a face filme politice de propagandă. După 1945, studiourile din Babelsberg au aparținut RDG-ului, iar din 1992 aparțin unui concern germano-francez. Concernul speră că vor fi turnate acolo multe filme, pentru ca filmul european să cîștige din nou mai multă importanță.

Lecția 9

O “doftoroaie”

În cursul unei plimbări prin frumosul peisaj din Havelland, Ex și Andreas întîlnesc o femeie care adună ierburi de leac.

Ex: Ce face femeia aceea?
Andreas: Cred că adună ierburi de leac.
Ex: Și ce face cu ele?
Andreas: Habar n-am. Dar putem s-o întrebăm. (*Se îndreaptă spre femeie.*) Bună ziua.
Femeia: Bună ziua.
Andreas: Frumoasă vreme astăzi!
Femeia: Da, e bună de adunat ierburi de leac. Pe ploaie nu se poate.
Andreas: (*îngrozit*) Văd că adunați urzici. Nu ustură?
Femeia: (*rîzînd*) Nu. Port doar mănuși.
Andreas: Și ce faceți cu urzicile?
Femeia: Ceai. Ceai de urzici. E foarte sănătos.
Andreas: (*sceptic*) Mai bine nu zic nimic despre asta ...

Femeia: Dar ceaiul de urzici are într-adevăr un gust bun și, în afară de asta, este un bun medicament. Vindecare prin natură!
Andreas: O da, am mai auzit despre asta.

Femeia îi explică efectele urzicilor. Andreas își amintește de timpurile când astfel de femei erau arse ca vrăjitoare.

Andreas: Cum vine asta, vindecare prin natură? Aș dori să scriu un articol pe această temă.
Femeia: Firește, trebuie să cunoașteți ierburile de leac și efectul lor.
Andreas: Ce efect au urzicile?
Femeia: Știți, de fapt, și dumneavoastră. Dumneavoastră ați spus că pricinuiesc usturimi. Ustură.
Ex: Urzicile ustură, trebuie să le cunoști.
Femeia: Exact. La reumatism, de exemplu, este bine să te fricționezi pe piele cu urzici, face foarte bine.
Andreas: (*sceptic*) Hm ... Adunați și alte ierburi de leac?
Femeia: Da, este hobby-ul meu.
Andreas: (*glumind*) Nu trăiți cam periculos?
Femeia: De ce?
Andreas: Pe vremuri, astfel de femei erau arse ca vrăjitoare.
Femeia: Ah, vremurile acelea au trecut de mult.
Andreas: Și oamenii de aici, din sat?
Femeia: Unii mă găsesc puțin ciudată, dar nimeni nu mă deranjează cu adevărat. Dimpotrivă, oamenii îmi spun, cu afecțiune, *doftoroaia*.
Ex: Grozav. Sînteți o vrăjitoare adevărată? Căci eu, eu sînt un spiriduș.
Femeia: Te cred.

Lecția 10

Mecklenburg-Vorpommern: Apă și șantiere navale

Prima etapă a călătoriei lui Andreas prin Mecklenburg-Vorpommern este lacul Müritz, situat în mijlocul unei mari rezervații naturale.

Andreas: Ați auzit? Poți auzi păsări rare aici, în acest paradis natural. Dar nu numai păsările sînt aici la ele acasă, ci și alte animale și plante rare. Cît vezi cu ochii nu e picior de om. E o liniște desăvîrșită. Sîntem în sudul landului Mecklenburg-Vorpommern, la *lacul Müritz*. E un lac situat într-o mare rezervație naturală. Aici poți crede într-adevăr că în Mecklenburg ceasurile merg altfel, deosebit de încet ...

Andreas își continuă călătoria, ajungând într-un orașel numit Güstrow, în care a trăit și a lucrat sculptorul Ernst Barlach.

Andreas: Ne-am continuat călătoria spre Güstrow, de la natură la cultură. Este unul din multele orașele din Mecklenburg-Vorpommern. Güstrow a devenit celebru datorită sculptorului Ernst Barlach. În domul din Güstrow atîrnă o sculptură, un înger plutitor, un înger al păcii. Sculptura a fost topită de naziști ... Astăzi atîrnă în dom o copie a acestui înger.

Andreas își continuă drumul pe coasta landului Mecklenburg-Vorpommern, îndreptîndu-se spre Rostock, un oraș vechi, care făcea parte în Evul mediu din Liga hanseatică. Die Hanse era o asociație de negustori și orașe, care și-au asigurat astfel monopolul comerțului și scutirea de taxe vamale pe anumite căi maritime.

Andreas: Sîntem la Rostock, un oraș portuar din nord. Se vede și astăzi că Rostock a fost cîndva un oraș înfloritor. Rostockul a făcut parte din secolul al 13-lea din Liga hanseatică, o uniune de mai multe orașe. Aceste orașe aveau pe atunci un monopol al comerțului și, de aceea, erau foarte bogate. Firește, existau pe vremea aceea și mulți pirați, cum ar fi Klaus Störtebecker ...

Pînă în 1990, orașul Rostock a fost centrul construcțiilor navale. Astăzi, ca în multe alte țări, această industrie este periclitată.

Andreas: Pînă la schimbare, Rostockul a fost, pentru RDG, poarta spre lume, îndeosebi spre nord și est. 55 000 de oameni lucrau la șantierele navale. Astăzi, industria construcțiilor navale este în pericol, deoarece în alte țări construcția de vapoare nu e atît de scumpă. Dar se speră că Rostockul va deveni poarta spre sud. Și se pun speranțe în turism.

Ultima etapă a călătoriei lui Andreas este insula Rügen, un centru turistic.

Andreas: Insula Rügen e minunată, de aceea vin aici și mulți turiști. Mii de turiști au vizitat deja celebrele stînci calcaroase. Dar unii oameni din Rügen se tem. Se tem că, pentru turiști, vor fi construite prea multe hoteluri și drumuri largi. Insula lor trebuie să rămînă frumoasă și în viitor. Vor reuși oare?

Lecția 11

Insula Rügen

Ajunși pe insula Rügen, Andreas și doamna Berger stau de vorbă cu domnul Wulf, care face parte dintr-o inițiativă cetățenească avînd drept scop protejarea mediului. Inițiativa luptă împotriva speculanților care, construind hoteluri de lux, distrug natura insulei.

- Andreas: Dumneavoastră sînteți de la inițiativa "Pentru Rügen". Această inițiativă a primit în 1992 premiul european pentru protecția mediului. Ne puteți spune ce faceți?
- Domnul Wulf: Sigur că da. Ați văzut insula noastră. E splendidă, are păduri minunate, plaje lungi, nu e încă distrusă. Noi luptăm să rămîină așa.
- Doamna Berger: Ar fi frumos!
- Andreas: Împotriva cui trebuie să luptați?
- Domnul Wulf: Știți, mulți oameni de aici sînt șomeri. Nu există industrie și aproape deloc agricultură. Oamenii își pun speranțele în turism.
- Doamna Berger: Atunci, turismul ar fi bun pentru insulă.
- Domnul Wulf: Da și nu. Există cîțiva speculanți care profită de situație ca să cîștige mulți bani. Ei vor să construiască hoteluri mari, terenuri de golf și parcuri de distracții. Asta distruge natura. Împotriva acestor lucruri luptăm noi. Noi dorim un turism moderat.

Domnul Wulf le povestește despre proiectul de a se construi în insula Rügen un mare șantier naval. Șantierul naval Meyer.

- Andreas: Cum e cu acest șantier Meyer?
- Domnul Wulf: Da, Meyer voia să construiască un uriaș șantier naval în estul insulei Rügen, exact în dreptul celebrelor stînci. O hală de montaj uriașă, pentru vapoare mari, și apoi, firește, o șosea largă, o adevărată zonă industrială.
- Andreas: Dar s-ar crea și noi locuri de muncă, nu-i așa?
- Domnul Wulf: Da, asta e adevărat. A promis 2000 de locuri de muncă. Le-a promis, zic. Dar cine le-ar fi primit? Nu noi, cei de aici, din Rügen. Ingineri din vest sau din est, dar nu noi, cei de aici. În afară de asta, șantierul ar fi distrus natura: apa, plantele, peștii, copacii – tot.
- Andreas: Așadar, șantierul nu va mai fi construit?
- Domnul Wulf: Nu, nu va fi construit.
- Doamna Berger: Și cum e cu turismul?
- Domnul Wulf: Turiștii vin oricum. Sînt bineveniți. Dar de ce să construim atîtea hoteluri noi cînd avem multe hoteluri vechi ...
- Doamna Berger: Urmează să fie renovate?
- Domnul Wulf: Da, ne-am bucura foarte mult.

Lecția 12

Klaus Störtebeker

Andreas se află încă pe insula Rügen, unde și-a început expedițiile de jaftă piratul Klaus Störtebeker din secolul al 14-lea.

Andreas se transpune în vremurile acelea, imaginându-și o discuție între Klaus și căpitanul său (Der Kapitän).

Andreas: Mă aflu aici, pe stîncile din Rügen și contemplan marea. Văd acolo două vapoare și mă gîndesc la Klaus Störtebeker, celebrul pirat. Ascultați! N-ar putea fi vocile celor de atunci, din 1388?

Căpitanul: Ei, Klaus, ia uită-te la corabia aia. E minunată, mare și frumoasă. O corabie hanseatică. Am putea-o folosi foarte bine.

Klaus St.: Așa e. Într-adevăr, am putea-o folosi foarte bine. (*Strigă:*) Haideți, bărbați! Să punem mîna pe corabia asta! Corabie, păzește-te!

Ducele de Mecklenburg voia să-l ajute pe vărul său, regele Suediei, care fusese luat prizonier de regele Danemarcei. De aceea, a cerut ajutorul piraților, oferindu-le "scrisori de răscumpărare", ceea ce însemna că puteau prăda corăbiile daneze.

Căpitanul: Klaus, ai auzit? E război între Danemarca și Suedia.

Klaus St.: Povestește mai departe!

Căpitanul: Cei din Mecklenburg vor ca toți să luptăm împotriva Danemarcei. Și noi, pirații. Primim de la cei din Mecklenburg scrisori de răscumpărare. Ar trebui să folosim această șansă.

Klaus St.: Cum?

Căpitanul: Ducem alimente la Stockholm și, în schimb, sîntem în siguranță în porturile Rostock și Wismar.

Klaus St.: Ai auzit cumva ce fac ceilalți pirați?

Căpitanul: Iau și ei parte.

Klaus St.: Ai dreptate. Acest război e șansa noastră. Vom deveni bogați și puternici. Așadar, s-o pornim spre Stockholm!

După cîțiva ani, celelalte orașe hanseatice s-au ridicat împotriva acestui "acord" cu pirații, deoarece se temeau de concurență la vînzarea mărfurilor.

Căpitanul: Klaus Störtebeker, am o veste proastă.

Klaus St.: Vorbește, Vigbald!

Căpitanul: Războiul dintre Mecklenburg și Danemarca s-a sfîrșit. Orașele hanseatice au constrîns Mecklenburgul să facă acest lucru.

Klaus St.: Ce e cu scrisorile noastre de răscumpărare?

Căpitanul: S-a terminat cu ele. Asta ar putea fi sfârșitul nostru. Ar trebui să reflectăm ce putem face.
Klaus St.: Klaus Störtebeker nu se dă bătut! Niciodată! De zece ani sînt pirat și asta rămîn!

Lecția 13 **Un club de canotaj**

Andreas și doamna Berger vizitează un club de canotaj de pe malul unuia din multele lacuri din Mecklenburg-Vorpommern.

Doamna Berger: Uitați-vă, acum se întorc. Ah, și eu aș mai face cu plăcere canotaj.

Andreas: Dumneavoastră? Canotaj?

Doamna Berger: Da, pe vremuri am fost într-un club de canotaj. Era foarte frumos.

Andreas: (*glumind*) Ah, nu știam că sînteți atît de sportivă!

Doamna Berger: (*Cîntă un cunoscut cîntec al canotorilor.*)

Tinerii canotori se înapoiază de la antrenament.

Andreas: Tocmai veniți de la antrenament?

O fată: Da.

Andreas: De cîte ori pe săptămînă vă antrenați?

O fată: De două-trei ori.

Andreas: Practicați și alte sporturi?

O fată: Desigur. Alergăm, jucăm volei-bal și handbal. Dar și altfel facem multe împreună: facem excursii, mergem la bazinul de înot sau stăm, pur și simplu, împreună, într-o atmosferă plăcută. Noi sîntem un club așa cum trebuie!

Fata povestește că, după schimbare, s-au schimbat și condițiile de practicare a sporturilor.

Doamna Berger: Luați parte și la competiții?

O fată: Am face-o cu plăcere mai des. Dar asta costă mulți bani. În RDG, totul era organizat de stat.

Andreas: Și cum e acum?

O fată: Acum trebuie să plătim singuri aproape toate: curentul, hangarul pentru bărci, bărcile noi ... Chiar și pentru concursuri.

Doamna Berger: Și cum faceți?

O fată: Plătim o cotizație.

Andreas: O cotizație de membru?

O fată: Da. Iar părinții ne dau bani. Fără ei, clubul n-ar putea funcționa. În acest an am putut participa la un singur concurs. Dar am fost grozavi. Și sîntem mîndri de asta.

Lecția 14

Locuințe din plăci prefabricate

Andreas e la Rostock și descrie un cartier de locuințe tipic, construit pe vremea Republicii Democratice Germane.

Ex: E frig și bate vîntul aici.
Andreas: Da, dragi ascultătoare și ascultători. Astăzi ne aflăm într-un loc cu adevărat rece. Bucurați-vă că stați acasă, lângă radio! Noi sîntem aici într-un cartier de locuințe din Rostock. Trebuie să vă imaginați un cartier mare. Oriunde mă uit numai case și iar case. Și toate arată la fel: simple, drepte, înalte, uneori cu 21 de etaje! Casele sînt construite din plăci de beton puse una lângă alta. De aceea se vorbește de construcții din plăci prefabricate ... Da, stau acum într-un interval dintre case. Vreau să aștept, poate trece cineva. Am noroc, vine cineva.

O femeie care locuiește în cartier îi prezintă lui Andreas, din punctul ei de vedere, condițiile de locuit.

Andreas: Scuzați, aveți timp un moment?
Doamna Beimer: Un moment da. Ce e?
Andreas: De cînd locuiți aici?
Doamna Beimer: Sîntem aici de 20 de ani.
Andreas: Și vă simțiți bine aici?
Doamna Beimer: Înainte da. Aici s-au auzit întotdeauna zgomotele din locuințele vecine, însă erai mulțumit să ai o locuință, cum o fi. Am fost multă vreme într-o locuință dintr-o casă veche, știți, cu un singur WC pe etaj și încălzire cu sobe. A fost grozav cînd am primit o locuință la bloc, cu încălzire ca lumea.
Andreas: Și cum e acum?
Doamna Beimer: Ei, după schimbare s-au schimbat toate. Chiriile s-au scumpit. Trebuie să plătim de patru ori mai mult. Separat mai plătim încălzirea și curentul. Și pe urmă, vedeți gunoiul ăla? Înainte era aici un portar. Locuia aici și se îngrijea de toate.
Nu, acum nu mai e frumos aici. Aș vrea să plec, dar unde?

Lecția 15

Saxonia – muzică și industrie

Andreas pleacă la Leipzig, oraș cu vechi tradiții muzicale, pe urmele lui Johann Sebastian Bach.

Andreas: *(intervine pe muzică)* Muzică de Johann Sebastian Bach. Johann Sebastian Bach a fost un mare muzician ... Mă aflu astăzi în biserica Sfântul Toma din Leipzig. Aici a condus Johann Sebastian Bach corul bisericii, din 1723 până la moartea sa, timp de 27 de ani. Multe amintesc și astăzi aici de Johann Sebastian Bach. În biserica Sfântul Toma poate fi ascultată în fiecare săptămână muzică de Bach. Poate fi văzut mormîntul său, iar afară, în fața bisericii, un mare monument închinat lui. Muzica avea o mare tradiție în familia Bach, iar Johann Sebastian Bach a continuat-o. Bach a avut mulți copii: 11 fii și 9 fiice! Cîteva dintre fiii săi au devenit și ei compozitori cunoscuți. Pentru a se face deosebire între numeroșii muzicieni din familia Bach, se spun întotdeauna și prenumele lor ...

Andreas relatează despre orașul Chemnitz, metropola industrială a Saxoniei.

Andreas: Mă aflu la Chemnitz, metropola industrială a Saxoniei. Aici se construiesc mașini, tot felul de mașini: pentru agricultură, locomotive și vagoane de cale ferată, chiar biciclete se construiesc aici ... Există aici și industrie chimică. Asta înseamnă locuri de muncă importante, însă aerul e rău. Se simte miros de emanații industriale. Îmi continui drumul printr-un orașel ...

Andreas își continuă călătoria prin orașelul Freiberg, unde se extrăgea argint încă din secolul al 12-lea.

Andreas: Argintul a fost găsit aici încă din secolul al 12-lea și el a făcut Freibergul și Saxonia foarte bogate. Atît de bogate, încît la Freiberg a fost construit un dom. Iar în domul din Freiberg se află o orgă celebră. Orașul era bogat, dar muncitorii nu. Extragerea argintului era o muncă foarte grea și prost plătită. Mulți mineri erau nevoiți să caute și o a doua muncă.

Lecția 16

Probleme ale mediului ambiant

Dr. Thürmann s-a înapoiat în orașul său natal, Leipzig, unde se ocupă cu medicina alternativă. Andreas și Ex îi fac o vizită.

Dr. Thürmann: Bună ziua, domnule Schäfer.
Andreas: Bună ziua, domnule doctor Thürmann.
Dr. Thürmann: Ah, cine s-ar fi gîndit la asta?

Ex: La ce?
 Dr. Thürmann: Hallo, Ex, ești și tu aici?
 Ex: Oricum!
 Dr. Thürmann: Da, cine s-ar fi gândit că ne vom întâlni cândva aici? Aici, la Leipzig, orașul meu natal.
 Andreas: Mă bucur foarte mult de revedere. Cum o duceți?
 Dr. Thürmann: Mulțumesc, bine! Vă amintiți, cu siguranță, că am renunțat la cabinetul meu din Berlin.
 Andreas: Da, mi-ați povestit. Ce faceți acum?
 Ex: Probabil că tot mai vrea să mă facă vizibilă!
 Dr. Thürmann: Poate, Ex, cine știe? Nu, serios, acum scriu articole despre medicina alternativă.

Andreas a adunat ceva material în legătură cu medicina alternativă și i-a adus doctorului Thürmann câteva reviste.

Andreas: M-ați întrebat cândva dacă aș putea aduna material despre medicina alternativă. M-am informat puțin.
 Ex: Am vorbit chiar cu o doftoroaie despre asta.
 Dr. Thürmann: Într-adevăr?
 Andreas: Ei da ... Uitați-vă, v-am adus câteva reviste.
 Dr. Thürmann: (*răsfoiește, citind titlurile*) "Sănătate prin ierburi de leac", "Pastile – ierburi de leac –terapii", "Test cu privire la mediul ambiant din Germania". Exact asta căutam: ceva despre mediul ambiant.
 Andreas: Pot să-mi închipui! Aici miroase pretutindeni a gaze de evacuare industriale, a sulf ...
 Ex: Pfui, drace!
 Dr. Thürmann: Aici, în est, există într-adevăr mari probleme ale mediului. Aerul e poluat, solul, apa. Sînt multe de făcut.
 Andreas: Trebuie să vă mai povestesc ceva. Am făcut, pe această temă, câteva interviuri interesante.

Lecția 17

O plimbare prin Leipzig

Dr. Thürmann îi arată lui Andreas orașul său natal, Leipzigul. Mai întîi, cei doi vizitează biserica Sfîntul Nicolae.

Andreas: Se mai fac încă rugăciuni pentru pace?
 Ex: Nu știi să citești? Scrie doar aici: În fiecare luni, la orele 17.00, rugăciune pentru pace.
 Dr. Thürmann: Da, această tradiție mai există, deși, în momentul de față, vin mai puțini oameni. Tradiția aceasta există nu numai din 1989, ci de mult mai înainte.
 Andreas: Oamenii se întâlneau aici încă de pe vremea RDG-ului.

Dr. Thürmann: Da, din 1981. Se întâlneau ca să se roage și să discute.
Andreas: În 1989, aceste întâlniri au devenit mai politice. Oamenii ieșeau în stradă ca să demonstreze pentru mai multe drepturi. Dar lucrul acesta e cunoscut.

Dr. Thürmann, Andreas și Ex discută despre clădirea universității, care domină toate celelalte clădiri din centrul orașului. Forma clădirii ar trebui să sugereze o carte deschisă.

Ex: Ce e casa asta uriașă?
Andreas: E universitatea. Mai înaltă nici n-o puteau face!
Dr. Thürmann: Asta e măseua noastră de minte! Ia uitați-vă mai atent: Clădirea trebuia să arate ca o carte.
Andreas: Nu pot să recunosc forma unei cărți.
Ex: Nici eu!
Dr. Thürmann: Da, pentru asta e nevoie de multă fantezie.
Andreas: Frumoasă nu e, cu siguranță, clădirea asta. Dar unde mai domină universitatea toate celelalte clădiri? Asta îmi place.

Cei trei intră în localul "Auerbachs Keller", celebru datorită faptului că o scenă din drama "Faust" a lui Goethe se petrece acolo. Cîțiva clienți cîntă în gura mare.

Dr. Thürmann: Trebuie să cînte atît de tare? Nu pot cînta mai încet?

Lecția 18

Porțelanul, aurul alb

În cursul vizitei la manufactura de porțelan din Meissen, doamna Berger povestește cum a fost inventat porțelanul. Alchimistul Friedrich Böttger afirmă că el poate produce aur.

Doamna Berger: Cunoașteți istoria cum a fost inventat aici, în Meissen, porțelanul?
Andreas: Nu, dar mă interesează.
Doamna Berger: Istoria pe care v-o povestesc acum e adevărată. Așadar, acum aproape 300 de ani trăia aici un om care se numea Friedrich Böttger. Avea un hobby pe care-l aveau pe atunci mulți oameni: Se ocupa cu alchimia.
Andreas: Iar alchimistii aveau un țel înainte de toate: voiau să producă aur.
Doamna Berger: Exact. Dar Friedrich Böttger afirmă că el poate s-o facă. Afirmă în gura mare că poate produce aur. Și asta a fost nenorocirea lui.
Andreas: De ce nenorocirea?
Doamna Berger: Pentru că regele Prusiei, care a auzit de asta, voia să aibă neapărat acest aur.

Böttger a foist închis într-un palat și pus să facă experiențe. N-a reușit să obțină aur, dar a găsit în schimb rețeta porțelanului.

- Doamna Berger: Lui Böttger i s-a făcut frică. Fiind pus sub urmărire, a fugit în Saxonia ca să se pună la adăpost. Dar a avut ghinion.
- Andreas: Ce i s-a întâmplat acolo?
- Doamna Berger: Principele elector al Saxoniei l-a închis în castelul lui. Acolo, Böttger trebuia să producă aur. Dar a fost imposibil. Atunci i s-a cerut să afle cel puțin cum se produce "aurul alb", cum era numit pe vremea aceea porțelanul. Principele elector al Saxoniei, care admira porțelanul de China, voia neapărat să știe cum se produce acest porțelan. Böttger a fost ținut prizonier un an întreg, apoi a descoperit secretul. În ianuarie 1710, principele elector al Saxoniei a anunțat în întreaga Europă patentul pentru manufactura de porțelan.
- Ex: Tot răul spre bine.

Lecția 19

Saxonia-Anhalt: natură – industrie – religie

Andreas face o excursie pe vârful Brocken, cel mai înalt munte din Harz, o regiune care n-a putut fi vizitată de turiști între 1952 și 1989, deoarece autoritățile din RDG o decretaseră zonă interzisă.

- Andreas: După cum se știe, germanilor le place drumeția. Și mie, de altfel. De aceea am venit aici, în Harz, ca să urc și eu, în fine, pe Brocken. Căci pe aici, prin mijlocul munților Harz, era granița germano-germană. Din 1952 și pînă la sfîrșitul lui 1989 nimeni n-a putut urca pe vârful Brocken, totul era închis. Dar timpurile acelea au trecut.

Andreas își continuă călătoria spre centrul industriei chimice, Bitterfeld, situat într-o regiune bogată în resurse ale subsolului.

- Andreas: Sînt pe drum de la Halle la Bitterfeld. Aici subsolul este foarte bogat, încă din Evul mediu la Halle se extrăgea sare. Mai tîrziu a început să se extragă și lignit. Iar astăzi? Deși am închis geamul, miroase urît. Mai sînt 15 kilometri pînă la Bitterfeld, dar se simte deja de aici mirosul de emanații ale industriei chimice. La Bitterfeld și în împrejurimi a fost centrul industriei chimice din Germania de est. Se produceau aici materiale plastice, îngrășăminte, cauciuc și altele. 300 000 de oameni lucrau aici pe vremea RDG-ului. În 1992 nu mai erau decît 80 000, dar industria chimică va rămîne.

Deșeurile industriei chimice au poluat grav regiunea.

Andreas: Aerul e rău aici. Dar nu numai aerul. Și solul e otrăvit. E otrăvit de deșeurii, care au fost lăsate, pur și simplu, unde erau. Fructele și legumele cultivate aici, de exemplu, erau toxice. Oamenii nu le mai puteau mânca. Rîurile și lacurile sînt și ele otrăvite, iar oamenii s-au îmbolnăvit. În ultimii ani, aerul a devenit iarăși mai curat, apa e deja mai limpede, dar va mai dura încă multă vreme pînă cînd se va putea trăi din nou sănătos aici.

În 1983, cu prilejul aniversării a 500 de ani de la nașterea lui Martin Luther, la Wittenberg, în cadrul unei acțiuni simbolice pentru pace, a fost topită o spadă. Iată ce relatează un martor ocular:

Sărbătorim astăzi cea de-a 500-a aniversare a nașterii lui Martin Luther. Aici, în fața bisericii lui Luther, sînt trei mii de tineri. În mijlocul lor e un foc de căbuni. Un fierar din Wittenberg pășește în mijloc, spre foc. Ține în mînă o spadă, o ridică sus, acum o pune în foc. Spada devine incandescentă. Fierarul bate fierul.

O femeie spune: "Fiecare are nevoie de pîine, de vin, să fie pace fără de război, brăzdare să se facă din săbii."

Lecția 20

"Brockenul este german" (Heine)

Doamna Berger și Andreas vor să ia trenulețul care urcă pe vîrfurile Brocken. Ei își amintesc de Heinrich Heine, care a comparat caracterul germanilor cu vîrfurile Brocken.

Andreas: Ex, știi tu ce e *ein harter Brocken* (o bucată tare)?
Ex: Nu.
Andreas: E o sarcină dificilă...
Doamna Berger: Vîrfurile *Brocken* e o sarcină dificilă! Pe jos nu mă urc acolo!
Andreas: De ce nu?
Doamna Berger: Nu cunoașteți "Faust" de Goethe? Nici măcar Mephisto nu voia să urce pe jos pe Brocken. Voia să ajungă pe Brocken ca vrăjitoarele, călare pe o coadă de mătură.
Andreas: Dar știți ce-a spus Heine?
Doamna Berger: Da, că "Brockenul este german".
Ex: Ce voia să spună cu asta?
Andreas: Voia să spună că vîrfurile Brocken este tot atît de temeinic ca germanii, tot atît de tolerant, dar și tot atît de romantic nebun ca germanii.
Doamna Berger: Pentru că eu nu sînt nebună, am să mă duc cu trenulețul. Veniți și dumneavoastră?
Andreas: Desigur, eu am mai fost pe jos pînă sus.

Conducătorul trenulețului (= Fahrer) le arată poiana vrăjitoarelor, unde acestea dansau în noaptea de 30 aprilie spre 1 mai, numită noaptea Walpurgiei.

Conducătorul trenulețului:

Urcați, toată lumea! Urcați, vă rog! Plecăm. "Vreu să urc pe munți acuma" spunea și Heinrich Heine. Dumneavoastră vă e mai ușor decît lui Heine, nu trebuie să urcați pe jos. Cu trenul nostru e mai comod decît pe jos. Acum trecem pe lîngă poiana vrăjitoarelor. Știți că vrăjitoarele se întîlneau aici la 1 mai și dansau. Așa era încă de pe vremea lui Goethe, așa e și astăzi.

Lecția 21

Cărbunele, aurul negru

Andreas se află într-o regiune distrusă în urma extracției de cărbune brun.

Andreas: Ați fost vreodată pe lună? Nu? Nici eu. Dar ca peisajul de aici trebuie să fie pe lună. Kilometri întregi nu vezi nici un copac, nici o casă, nimic, numai peisaje lunare. Dacă n-aș vedea cu propriii mei ochi, n-aș crede. Unde sînt? Sînt într-o regiune unde se extrage de peste o sută de ani lignit, fără să se țină seamă de oameni și de natură.

Andreas stă de vorbă cu o bătrînă dintr-un sat în care aproape toți oamenii și-au cîștigat existența lucrînd la extracția de cărbune.

Andreas: Satul e gol, nu mai locuiesc decît cîțiva oameni aici. Dar ei vor să rămînă.

O bătrînă: Da, sînt o femeie bătrînă. Am fost întotdeauna aici, aici vreau să rămîn.

Andreas: Ați trăit, așadar, întotdeauna aici?

O bătrînă: Am trăit și am lucrat! Tatăl meu a fost la MIBRAG, soțul meu a fost acolo, fiii mei au fost acolo, eu de asemenea.

Andreas: Ce-ați făcut?

O bătrînă: De toate, ca bărbații! Dacă ați fi știut dumneavoastră, în vest, cum am muncit noi aici, și noi, femeile! Dar eram mîndri de mina noastră, de munca noastră.

Andreas: Cărbunele mai este numit și "aurul negru", dar el a distrus natura, el a distrus sănătatea dumneavoastră.

O bătrînă: Aveți dreptate. Dar o spuneți cu atîta ușurință! Ce era să facem? Așa ne-am cîștigat banii, altceva nu exista.

Satul e în pericol de a fi distrus de cărbune.

Andreas: Cărbunele brun a înghițit satele unul după altul.
O bătrână: Acum e rîndul nostru. Fiii mei au plecat deja. Ah, dacă bărbatul meu ar mai trăi! Și el ar rămîne aici! Sînt o femeie bătrînă, rămîn aici pînă mor.

Lecția 22

Thuringia, inima verde

Andreas se află în Thuringia, pe un cunoscut traseu turistic ce trece prin Pădurea thuringiană.

Andreas: Sînt aici în mijlocul Pădurii thuringiene, inima verde a Germaniei, pe un cunoscut traseu turistic, lung de 168 de kilometri. Mulți oameni fac aici drumeție. Iar dacă li se face foame, pot cumpăra la o gheretă un autentic cîrnat thuringian prăjit.

Pe acest traseu, Goethe a lăsat posterității o cunoscută poezie.

Andreas: Pe vremuri era aici mult mai multă liniște. Atîta liniște încît Goethe s-a gîndit chiar la liniștea din urmă, la moarte. Ascultați poezia pe care și-a notat-o Goethe în 1780 pe acest traseu turistic.

Andreas relatează despre avantajele faptului că Thuringia a fost multă vreme fărâmițată.

Andreas: Thuringia este un land mic. În cursul istoriei sale a fost mereu fărâmițat. Acest lucru prezenta un mare avantaj: numeroasele țărișoare aveau prea puțini oameni ca să poată face război. Și, pentru că principii domnitori nu puteau purta război, au făcut ceva foarte folositor: au sprijinit cultura. Colectționau tablouri și cărți, aduceau în țară muzicieni, construiau teatre ... În secolul al 18-lea, locuiau în orașele Jena și Weimar pictori, muzicieni și scriitori celebri, ca Schiller și Goethe, de exemplu.

Andreas vizitează Muzeul sticlei din orașul Lauscha.

Andreas: Mă aflu într-un muzeu consacrat artei sticlei și am un sentiment ciudat. Știți cîte lucruri se pot face din sticlă? Firește, sticle, pahare, podoabe, dar chiar și ochi ... Aici se produce sticlă de peste 450 de ani. Mai întîi sticle, apoi podoabe și ochi pentru păpuși, dar și ochi artificiali de sticlă, pentru oameni ... Acum o sută de ani se lucra pînă tîrziu, noaptea, cîte 15 ore pe zi, chiar și duminica. Astăzi, munca este mai ușoară.

Frumoasa țară a Thuringiei are și o parte umbrită.

Andreas: Dar și peste frumoasa țară a Thuringiei plutește o umbră. Începînd din 1946 a început să se extragă uraniu, un metal periculos. Au fost extrase mari cantități în estul Thuringiei, la granița cu Saxonia. E adevărat că, din 1990 încoace, nu se mai extrage uraniu, dar deșeurile radioactive sînt tot acolo. Ele continuă să fie un pericol pentru oameni și mediul ambiant.

Lecția 23

Mitul lui Barbarossa

Andreas îi propune lui Ex să viziteze împreună peștera lui Barbarossa.

Andreas: Vino, Ex, mergem la peștera lui Barbarossa.
Ex: Ah, da, grozav. O peșteră! Și spiridușii trăiesc într-o peșteră.
Andreas: Dar *Barbarossa* nu mai trăiește, e mort de 800 de ani.
Ex: Nu însă și spiridușii! De ce-l cheamă *Barbarossa*?
Andreas: Nu-l cheamă, de fapt, așa. E vorba de împăratul Frederic I, pe care italienii l-au poreclit *Barbarossa*.
Ex: Și ce înseamnă "Barbarossa"?
Andreas: Barbă roșie. Barbarossa avea barbă roșie.
Ex: Și germanii?
Andreas: Lor le era egal că împăratul lor avea barbă roșie. Îl iubeau foarte mult. Unii chiar nu voiau să creadă că a murit. Credeau că mai trăiește. Iar oamenii care credeau asta spuneau că doarme numai, acolo în peștera lui subpămînteană. Credeau că va reveni cîndva ...
Ex: Cînd?

Andreas povestește legenda lui Barbarossa.

Andreas: Împăratul Barbarossa a murit pe neașteptate. Nimeni nu voia să creadă că împăratul a murit. Așa a luat naștere mitul în care mai cred și astăzi unii. Adînc sub pămînt, în peștera lui Barbarossa, împăratul continuă să doarmă. Barba lui roșie a crescut, încolăcindu-se de două ori în jurul mesei de piatră. Afară, în jurul muntelui, zboară corbii. La fiecare sută de ani, împăratul trimite din peșteră un pitic. El trebuie să vadă dacă corbii mai zboară în jurul muntelui. Dacă piticul se înapoiază și spune că, în jurul muntelui, corbii tot mai zboară, împăratul doarme încă o sută de ani ... Dar într-o zi, Barbarossa, pe care oamenii l-au așteptat atîta amar de vreme, se va înapoia și atunci totul va fi ca înainte.

Lecția 24 Luther la Wartburg

Andreas și imaginează cum a ajuns Luther la Wartburg, în siguranță.

Andreas: Sîntem în anul 1521. Martin Luther, care e căutat de papă și de împărat, trebuie să fugă. În timp ce călătorește prin Pădurea thuringiană, caleașca este atacată. "Halt! Stop! E o călcare de hoți! Coboriți!" strigă trei bărbați. "Ajutor! Ce vreți de la mine? N-am bani", strigă Martin Luther. "Vino cu noi sau ești un om mort!", strigă bărbații, scoțîndu-l pe Luther din caleașcă. "Unde mă duceți?" vrea să știe Luther. Și află: "Ne-a trimis un prieten al tău. Te ducem la Wartburg. Acolo ești în siguranță. De acum înainte ești un om de rînd. Nu te mai cheamă Martin, ci Jörg. Așadar, domnișorul Jörg, vino! Așa a ajuns Luther la Wartburg, unde s-a ascuns timp de un an.

Turiștilor care vizitează cetatea Wartburg li se povestește istoria unei anumite pete de cerneală.

O femeie: Aceasta este deci camera lui Luther. Și aici e masa la care lucra Luther. După cum știți, aici a tradus el Noul Testament. Pentru aceasta a avut nevoie de numai un an, un singur an! Firește, avea și el probleme. Nu, nu cu traducerea, ci cu diavolul. Diavolul, căruia această muncă nu-i plăcea deloc, îl sîcîia pe Luther. Ca să-l alunge pe diavol, Luther a pus mîna pe călimară și a azvîrlit-o după el. Din păcate, nu l-a nimerit pe diavol, ci numai zidul. Uitați-vă, pata mai e aici.

Ex: Tot pata cea veche?

Andreas: Psst, Ex. Nu, firește că nu. Pata a fost pictată ulterior, special pentru turiști ...

Lecția 25 Floarea albastră

Într-un roman de Novalis, un scriitor din perioada romantismului, "floarea albastră" joacă un rol important, ca simbol al căutării de sine.

Andreas: Dragi ascultătoare și ascultători, aveți chef să căutați astăzi, împreună cu noi, o floare albastră? Este vorba de o anumită floare albastră, de *floarea albastră*. Ați auzit de ea? Joacă un rol important într-un roman din epoca romantică. Romanul se intitulează "*Heinrich von Ofterdingen*" și a fost scris de Novalis, un scriitor romantic. Novalis îl pune pe personajul

său principal să viseze. Heinrich visează *floarea albastră* și, după acest vis, începe să caute *floarea albastră*.

Dr. Thürmann vede o anumită relație între meseria de inginer de mine a lui Novalis și "floarea albastră".

- Andreas: După acel vis, Heinrich a încercat să găsească "*floarea albastră*". A căutat-o pretutindeni, a făcut lungi călătorii, a coborât chiar în adâncimile muntelui...
- Dr. Thürmann: Exact asta mă interesează: muntele.
- Andreas: De ce?
- Dr. Thürmann: Novalis a studiat ingineria minieră. Așadar cunoștea munții și interiorul lor. Și acum vă rog să ascultați cu atenție: Un anumit loc din munte, unde se găsește minereu, se numește "pălăria de fier". Vă vine vreo idee?
- Andreas: Hm... Nu.
- Dr. Thürmann: Gândiți-vă la numele unei flori!
- Ex: *Pălăria de fier!*
- Dr. Thürmann: Exact! Pălăria de fier! Este o plantă albastră, cu flori albastre. De unde o cunoști tu, Ex?
- Ex: *(se mulțumește să-și dreagă glasul.)*

Lecția 26

Un cuvânt magic

Dr. Thürmann reflectează dacă n-ar putea s-o facă pe Ex vizibilă cu ajutorul unei plante otrăvitoare numită "omag" ("pălăria de fier").

- Dr. Thürmann: Știți că omagul e o plantă foarte otrăvitoare? Din omag se poate produce o otravă mortală... (*gânditor, ca pentru sine*) Și dacă diluezi otrava, poți face, eventual, pe cineva viu, poți face, eventual, pe cineva vizibil...
- Ex: Vrea să mă facă vizibilă, am știut întotdeauna acest lucru! Dar eu nu vreau! Nu! Niciodată! Doar nu e o boală să fii invizibil!
- Dr. Thürmann: E-n regulă, Ex, nu facem experiențe.
- Andreas: Nu, în nici un caz! Nu vreau experiențe cu Ex a mea!

Doamna Berger vrea să știe de ce a ajuns Ex tocmai la Andreas.

- Doamna Berger: Ex, pe mine mă interesează de ce-ai venit tocmai la Andreas?
- Ex: Pentru că el a spus cuvântul magic.
- Andreas: Poftim? Am spus un cuvânt magic? De unde știi, Ex?
- Ex: De la spiriduși...
- Andreas: Deci totuși i-ai întâlnit?

Ex: Da, unul.
Andreas: Și care e cuvântul magic?
Ex: Nu știu!

Cuvântul magic, pe care Andreas l-a rostit fără să-i cunoască puterea, este sowieso.